

Raadsvoorstel

Agendapunt: 09

Onderwerp

grondstoffenbeleidsplan

Datum voorstel

Datum raadsvergadering

Bijlagen

Ter inzage

15 december 2015

Grondstoffen beleidsplan

Aan de gemeenteraad,

0. Samenvatting

Goirle zamelt al jaren rond de 220 kg per inwoner aan huishoudelijk restafval in. In het grondstoffenbeleidsplan is de ambitie van 60 kg huishoudelijk restafval per inwoner in 2021 opgenomen. Deze ambitie kan bereikt worden door afval meer als grondstof te beschouwen. Er zullen grote stappen gezet moeten worden om deze ambitie te kunnen halen, te beginnen met het vaststellen van dit grondstoffenbeleidsplan. Na vaststelling van dit plan kan met de voorbereidingen van de grote stappen worden gestart. Waar mogelijk worden alvast stappen gezet om de hoeveelheid restafval te verminderen en naar de ambitie toe te werken.

1. Wat is de aanleiding / wat is het probleem?

Goirle zamelt al jaren rond de 220 kg per inwoner aan huishoudelijk restafval in. Voor het behalen van de landelijke doelstelling om afval meer als grondstof te zien, zijn verdergaande maatregelen nodig om afvalscheiding en hergebruik te verhogen. Het grondstoffenbeleidsplan geeft de visie en de ambitie van Goirle weer en een planning van de acties die uitgevoerd zullen worden om de ambitie te halen.

2. Wat willen we bereiken?

Met het grondstoffenbeleidsplan willen we bereiken dat het afval in Goirle steeds meer beschouwd gaat worden als grondstof en de gestelde ambitie van 60 kg restafval per inwoner in 2021 gehaald wordt.

3. Wat gaan we daarvoor doen?

In het bijgevoegde grondstoffenbeleidsplan is weergegeven op welke wijze we dat gaan doen. Onderstaand een verkorte weergave van de inhoud.

Zorgplicht voor inzameling; landelijke doelstelling 75 kg restafval in 2020

In de Wet milieubeheer is vastgelegd dat gemeenten een wettelijke zorgplicht hebben voor het inzamelen van huishoudelijk afval dat vrijkomt binnen hun grondgebied en dat gemeenten zich dienen te houden aan het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP). In het LAP is voor 2015 als ambitie opgenomen om 65% van het huishoudelijk afval te recyclen. Initiatiefnemers van het Uitvoeringsprogramma VANG-HHA (Van Afval Naar Grondstof-huishoudelijk restafval) stellen een gedifferentieerde landelijke doelstelling voor die voor Goirle neerkomt op 75 kg restafval per inwoner in 2020.

Ambtelijke bijstand: Janke Bolt

Ambitie: 60 kg restafval in 2021

In het grondstoffenbeleidsplan is als ambitie opgenomen om in 2021 nog maar 60 kg restafval per inwoner te realiseren (in 2014 was dat 222 kg). Dit is een ambitieuzere doelstelling dan de landelijke doelstelling die onlangs door de initiatiefnemers van het Uitvoeringsprogramma VANG-HHA (Van Afval Naar Grondstof-huishoudelijk restafval) is voorgesteld. Deze hebben gemeenten gevraagd om de gezamenlijke ambitie van 100 kilogram restafval om te zetten in ambitieuze en realiseerbare doelen voor zichzelf. Voor de gemeente Goirle (categorie D, 15-25% hoogbouw) houdt dit een doelstelling van 75 kg in 2020 in. De 60 kg is erg ambitieus, maar wordt in verschillende gemeenten al gehaald en gezien de sorteeraanlyse van het restafval in Goirle kan het in theorie ook in Goirle worden gerealiseerd.

"Het beste" inzamelsysteem bestaat niet

Landelijke onderzoeken naar afval inzamelsystemen tonen aan dat het succes van een inzamelsysteem van vele factoren afhankelijk is en dat een zelfde inzamelsysteem in verschillende gemeenten verschillend kan presteren. Het is dus van belang op zoek te gaan naar een inzamelsysteem dat het beste past in de eigen gemeente. Dit is moeilijk vooraf op theoretische gronden te voorspellen. Om die reden worden er in het grondstoffenbeleidsplan nog geen inzamelsystemen vastgelegd, maar wel een plan van aanpak om de gestelde ambitie te kunnen halen. Op basis van de resultaten van de landelijke onderzoeken en de ervaringen van andere gemeenten met nieuwe inzamelsystemen zal gezocht worden naar een optimaal inzamelsysteem voor Goirle. Als onderdeel van deze zoektocht kunnen dan in pilotvorm verschillende inzamelsystemen worden uitgetest. Dit kan bijvoorbeeld door burgers vrijwillig te vragen deel te nemen aan een pilot of door pilots in bepaalde wijken uit te zetten.

Te onderzoeken inzamelmethoden

In het onderzoek naar het optimale inzamelsysteem voor restafval, groente, fruit en tuinafval (gft) en plastic metaal en drankkartons (PMD) in Goirle, zullen de volgende opties in iedere geval worden meegenomen:

Voor restafval:

- Inzamelen in de huidige containers waarbij de frequentie wordt verlaagd.
- Inzamelen in nieuwe containers die gedifferentieerde tarieven (diftar) mogelijk maken zodat per aanbieder of per gewicht wordt afgerekend.
- Inzamelen met duo minicontainers (waarin 2 stromen tegelijkertijd kunnen worden ingezameld).
- Inzamelen in tariefzakken (speciale "dure" zakken) die aan huis worden opgehaald.
- Inzamelen in zakken die naar (ondergrondse) containers moeten worden gebracht. Voordat tot de aanschaf van containers wordt overgegaan zal door middel van een pilot eerst onderzocht worden of een brengsysteem voor restafval een goede oplossing voor Goirle biedt.

Voor groente fruit en tuinafval:

- Verhogen van de inzamelfrequentie in de zomermaanden omdat er in deze periode meer groenafval vrijkomt en de containers sneller gaan stinken.
- Loskoppelen van groente/fruit afval van tuinafval, omdat dit wezenlijk verschillende stromen zijn die op verschillende plaatsen en momenten vrijkomen. Groente en fruit afval betreft kleine hoeveelheden die continu in de keuken vrijkomen en snel gaan stinken, tuinafval betreft grotere hoeveelheden die

periodiek vrijkomen en vaak droog zijn. Het loskoppelen van deze stromen kan zowel voor de burgers als voor de verwerking van het afval voordelen bieden.

- Inzamelen met duo minicontainers.
- Maatwerk voor de inzameling bij hoogbouw en voor de inzameling bij huizen waar een groencontainer moeilijk geplaatst kan worden. Op deze locaties wordt het gft vaak nog niet gescheiden aangeleverd.

Voor PMD:

- Doorgaan met het huidige inzamelsysteem waarbij PMD twee keer per week gebracht kan worden in Goirle en 6 dagen per week in Riel.
- Overstappen op de huis aan huis inzameling met zakken. De service wordt op deze wijze vergroot doordat burgers niet meer met de zakken over straat hoeven. Daartegenover staat echter een vermindering van de service doordat de zakken langer thuis bewaard moeten worden..
- Overstappen op de huis aan huis inzameling met bakken. Als gekozen wordt voor de (tarief)zak voor restafval, dan zou hiervoor de oude grijze restafvalbak gebruikt kunnen worden.
- Een combinatie van huis aan huis inzameling en een brengvoorziening.
- Inzameling van harde plastics. Dit is een hele nieuwe afvalstroom die nu nog vaak bij het restafval belandt.
- Maatwerk voor de inzameling bij hoogbouw.

Een haal- of brengsysteem voor PMD?

In het bestuursakkoord 2014-2018 heeft de raad de wens uitgesproken om PMD huis aan huis in te zamelen. Landelijk onderzoek lijkt ook aan te tonen dat een haalvoorziening betere inzamelresultaten oplevert dan een brengvoorziening. Beide systemen hebben echter hun eigen voor- en nadelen. Onderstaand een globale vergelijking tussen een haal en een brengsysteem.

Haalsysteem (Huis aan huis inzameling met zakken of (duo)minicontainers):

- De zakken moeten thuis bewaard worden totdat ze worden opgehaald (hoe hoger de ophaalfrequentie, hoe hoger de kosten), niet alle huizen hebben hier een geschikte plaats voor en de geur van het PMD afval kan voor sommigen bezwaarlijk zijn.
- De zakken die aan de straat staan geven een rommelig beeld en de zakken kunnen wegwaaien.
- Inzameling met minicontainers voorkomt een rommelig beeld en wegwaaien en helpt ook tegen de stank, maar heeft als nadeel ten opzichte van de doorzichtige zakken dat moeilijker te controleren is of er vervuiling tussen het PMD zit. Vervuiling kan leiden tot afkeur van een hele partij waarvoor ook geen vergoeding wordt verkregen.
- Onderzocht moet worden op welke wijze bij hoogbouw ingezameld kan worden.

Brengvoorziening (investeren in ondergrondse containers, of flexibel plaatsen van losse containers):

- Zakken kunnen vaker weggebracht worden in vergelijking met een haalsysteem, er hoeven dus minder zakken minder lang bewaard te worden.
- De zakken moeten gebracht worden naar de brengvoorziening.
- Bij ondergrondse containers kan het PMD 24/7 worden weggebracht. Gezien de onzekerheid en tijdelijkheid van de PMD vergoedingen vanuit het afvalfonds verpakkingen, zal het moeilijk zijn een grote investering in ondergrondse containers te verantwoorden.

PMD, restafval en gft integraal onderzoeken om ambitie te kunnen halen

Met de te kiezen inzamelsystemen voor PMD, restafval en gft is een groot effect op de hoeveelheid restafval te bereiken. Indien gekozen wordt voor de huis aan huis inzameling van alle drie de stromen, kunnen de inzameldagen, inzamelroutes, inzamelwijzen (bv de wijze bij hoogbouw) en inzamelmiddelen (bv gebruik grijze container voor PMD, of het gebruik van duo bakken) goed op elkaar worden afgestemd. Dit maakt het voor de burger overzichtelijk en zal naar verwachting ook financiële voordelen opleveren. Om de inzamelsystemen voor PMD, restafval en gft integraal te kunnen bekijken, wordt het huidige contract voor de inzameling van PMD met korte tijd verlengd. Gezien de goede inzamelprestatie van de huidige brengvoorziening in Goirle, is het verlengen van het huidige contract een verantwoorde optie. Uit vergelijking met andere gemeenten blijkt namelijk dat Goirle ver boven de gemiddelde prestaties van andere gemeenten met een brengvoorziening presteert en dat is, zeker gezien het feit dat men in Goirle geen financiële prikkel heeft om afval te scheiden erg bijzonder. Door het huidige contract te verlengen, kan de periode tot januari 2017 gebruikt worden om met een integrale (of afzonderlijke op elkaar afgestemde) aanbesteding tot een nieuw contract te komen.

Bij te scheiden stromen: hoge service, lage kosten

Bij de zoektocht naar het beste inzamelsysteem wordt als uitgangspunt gehanteerd dat voor de te scheiden stromen, de service naar de burger zo hoog mogelijk en de kosten zo laag mogelijk worden gehouden.

Vorbereidingen in 2015 en 2016, realisatie in 2017

Binnen de huidige contracten kunnen de inzamelwijzen van gft, restafval en PMD niet aangepast worden. In maart 2016 loopt het contract voor het inzamelen van PMD af. In januari 2017 loopt het huidige contract voor het inzamelen van gft en restafval af. Zowel voor gft en restafval als voor PMD zal een (Europese) aanbestedingsprocedure gevolgd moeten worden, wat ruim een half jaar in beslag gaat nemen. De grote stappen kunnen dan ook pas in 2017 gemaakt worden. De voorbereidingen hiervoor zullen na vaststelling van het beleidsplan starten. Waar mogelijk worden wel vast stappen gezet om de hoeveelheid restafval te verminderen. Onderstaande tabel geeft de planning weer van de te nemen acties tot en met 2017.

Actie	2015	2016	2017
Restafval, gft, PMD			
Onderzoeken van beste inzamelwijze voor restafval, gft en PMD	x	x	
Aanbesteden gekozen inzamelwijze voor restafval, gft en PMD		x	
Invoeren nieuwe wijze van inzamelen restafval, gft en PMD			x
PMD			
Samen met plastic verpakkingen ook drankkartons en blik inzamelen (<i>inmiddels gerealiseerd</i>)	x		
Evalueren inzameling PMD	x	x	
GFT			
Geen kosten meer rekenen voor het innemen van gft bij de milieustraat (<i>inmiddels gerealiseerd</i>)	x		
Geen kosten meer rekenen voor tweede gft container		x	
Maatwerk			
Onderzoeken maatwerkopties voor gft en plastic bij hoogbouw en specifieke		x	

locaties			
Papier			
Onderzoeken inzamelen papier met verenigingen		X	
Harde plastics			
Onderzoeken inzamelmogelijkheden		X	
Afvalscheiding gemeentehuis			
Onderzoeken mogelijkheden om afvalscheiding gemeentehuis te verbeteren		X	
Boeken, elektrische apparaten, speelgoed, textiel			
Starten proef BEST zak		X	
Evalueren proef Best zak			X

Gezien de snelle ontwikkelingen op de afvalmarkt (er worden steeds nieuwe inzamelsystemen en scheidingsmethodieken ontwikkeld) lijkt het goed om naast burgers, ook marktpartijen te betrekken in de zoektocht naar de beste inzamelwijze. Op welke wijze marktpartijen betrokken zullen worden is op dit moment nog niet duidelijk. Bekeken zal worden of marktconsultatie of een prestatie inkoop geschikt zijn of dat in de formulering van de opdracht in de aanbesteding zo veel mogelijk vrijheid wordt gehouden om verschillende methoden uit te proberen.

De resultaten van de onderzoeken voor de beste inzamelwijze voor restafval, gft en PMD zal wijzigingen in de afvalstoffenverordening tot gevolg hebben. Deze onderzoeksresultaten zullen dan ook te zijner tijd samen met de afvalstoffenverordening voor besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

4. Wat mag het kosten?

Alle voorbereidingen en onderzoeken worden uitgevoerd door de inzet van bestaande formatie. Hier zijn geen extra kosten aan verbonden. De financiële gevolgen van een aanbestedingsprocedure zijn op dit moment nog niet in beeld te brengen. De uitkomst van een aanbestedingsprocedure is nu niet in te schatten. Dit kan een mogelijk financieel risico op leveren. Ook de gevolgen voor de opzet en de hoogte van de tarieven afvalstoffenheffing, moeten nog onderzocht worden.

5. Communicatie en participatie / inspraak

Niet van toepassing.

6. Vervolgtraject besluitvorming

Na besluitvorming zal het onderzoek naar een optimaal inzamelsysteem in Goirle starten. De onderzoeksresultaten zullen samen met de afvalstoffenverordening voor besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

7. Fatale beslisdatum

Er is geen fatale beslistermijn.

8. Voorstel

Het grondstoffenbeleidsplan vaststellen waarin:

1. Kaders voor het afvalbeleid worden weergegeven.
2. 60 kg restafval per inwoner per jaar als doel voor 2021 wordt vastgelegd.
3. Een plan van aanpak om deze doelstelling te halen is opgenomen. In dit plan komt het al dan niet huis aan huis inzamelen van plastic aan bod.

burgemeester en wethouders van Goirle

Machteld Rijdsdorp, burgemeester
Michel Tromp, secretaris

De raad van de gemeente Goirle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28-09-2015;

gelezen het advies van de commissie Ruimte d.d. 25-11-2015;

gelet op de Gemeentewet;

b e s l u i t :

Het grondstoffenbeleidsplan vast te stellen waarin:

- 1. Kaders voor het afvalbeleid worden weergegeven.**
- 2. 60 kg restafval per inwoner per jaar als doel voor 2021 wordt vastgelegd.**
- 3. Een plan van aanpak om deze doelstelling te halen is opgenomen. In dit plan komt het al dan niet huis aan huis inzamelen van plastic aan bod.**

Aldus besloten door de raad van de gemeente Goirle in zijn vergadering van 15-12-2015.

, de voorzitter

, de griffier